

*О.В. Ігуменцев, аспірант,
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Цифровізація інновацій та особливості її реалізації в умовах трансформацій

Стаття присвячена актуальним питанням визначення стану розвитку інноваційної діяльності в умовах цифрової трансформації економіки. У статті запропоновано заходи щодо активізації розвитку інноваційної діяльності в умовах цифровізації.

В сучасних умовах ефективного функціонування підприємств все більшою стає імплементація діяльності підприємств у цифрову площину, що сприяє більш повному насиченістю інформації. Ці процеси виникають у зв'язку з швидкістю обертання інформаційних потоків та оновлення технологій, які і створюють швидкі темпи виходу на ринок інноваційних продуктів. В таких реаліях зовнішнє середовище постійно трансформується намагаючись природно відповідати запитам цифрових інновацій на підставі інтелектуалізації управлінських рішень.

Разом з тим, впровадження цифрових інновацій торкнулося всіх рівнів управління національної економіки, провідній галузі і напрямів діяльності підприємств на визначених стратегією ринках. Завдяки спрощенню технологічних процесів, розширенню і персоналізації продуктових пропозицій, швидкості доступу до споживачів, інноваційні технології можуть значно підвищити ефективність діяльності через скорочення витрат на придбання сировини і матеріалів, обслуговування клієнтів, оцінювання характеристик наявних і потенціальних клієнтів, запобігання ризиків при пошуку джерел доходу і фінансування розвитку тощо.

Таким чином, процес цифровізації можна віднести до таких чинників, які підвищують не тільки темпи економічного зростання, а також конкурентоспроможність країни в цілому. Зростаючі виклики глобального співтовариства, широке розповсюдження техніки і технології, свобода доступу до них сприяло стрімкому переходу до цифрової економіки, який останні пов'язаний із цифровізацією та трансформацією економіки. Разом з певними перевагами, здійснення глобальної цифровізації обумовлює створення загроз для суб'єктів господарювання всього світу.

Сьогодні цифровізація інновацій призвела до зниження інформаційних, організаційних та фінансових витрат для економічних суб'єктів за рахунок багаторазового використання створеної інформації, розробки інформаційних продуктів призначених для широкого кола споживачів. Це спрощує і прискорює пошук і опрацювання потрібної для прийняття рішення інформації, процес її аналізу та обміну, у результаті чого може скоротитись період інноваційного лага, який, певним чином активізує взаємодію з учасниками інноваційного процесу.

Розуміння природи економічної трансформації та забезпечення її в умовах, що змінюються, потребує формування відповідної системи управління економічною стійкістю, що об'єднує різні підсистеми, такі як фінанси, виробництво, маркетинг, людські ресурси та інформація. Система управління підприємством має включати відповідні основні і локальні механізми, які дають змогу формувати та реалізовувати управлінські рішення, спрямовані на забезпечення безперервності діяльності, економічної трансформації підприємства та розвиток його стійкості.

Стратегія підприємства має містити відповідь на запитання, як досягти необхідного рівня економічної стійкості. В даному контексті стратегія має розроблятися через призму аналізу пріоритетів економічної стійкості та за напрямками діяльності, які її обумовлюють. Такий підхід дає змогу глибше зрозуміти специфіку змін внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства та виявляти додаткові можливості для реалізації захисних реакцій у разі порушення зовнішнього середовища.

Разом з тим, «стратегії циклічної економіки можуть допомогти уникнути негативного впливу вимушеної ізоляції, оскільки за цією концепцією ланцюги поставок і канали розподілу часто географічно ближчі до точки виробництва. Концепція циркулярної економіки набуває популярності в останні десятиліття, оскільки вона може забезпечити зайнятість і зростання макроекономічних показників, нівелюючи негативний вплив на екологічні умови підприємств і життя людей» [3].

Економічна трансформація підприємств має бути пов'язана також з питанням їхньої економічної безпеки задля його збереження як цілісної комерційно-виробничої системи. При цьому у цьому складному питанні можуть існувати певні економічні суперечності при розподілі фінансових, матеріальних, трудових та інших ресурсів. Орієнтований на безпеку підхід до управління підприємством передбачає певну "обачність політики" під час її розроблення, засновану на відповідній системі показників, які віддзеркалюють поточний стан діяльності і можливі проблемні ланцюжки. «Зосередження управлінських зусиль виключно на реалізації програм розвитку несумісне з філософією управління економічною трансформацією підприємств. Так, якщо ігнорувати циклічність економічних процесів і пріоритети сталого розвитку, підприємства швидко перейдуть від фази "прискореного розвитку" до фази "сповільнення", за якою настане стагнація, погіршення фінансового становища і настання кризи» [2].

Економічні перетворення досягаються через реалізацію визначених пріоритетів розвитку та формування переліку нових якостей при здійсненні комплексу розвиткових процесів. При цьому система управління підприємством має подолати встановлені відмінності між наявними і майбутніми параметрами та сформувати загальний механізм управління розвитком підприємств з урахуванням пріоритетів трансформації і рівня економічної безпеки. Початковим етапом перетворень доцільно впровадити на основі організаційних змін.

«Організаційні зміни проводять з метою забезпечення розвиткових процесів, які реалізуються через впровадження інноваційних методів

управління, передової техніки і технології, організації праці на підставі удосконалення компетенцій. Модель компетенцій має відображати основні знання та вміння фахівця, а також працівник при здійсненні трансформаційних процесів мусить адаптувати та удосконалити окремі навички задля виконання адаптованих до умов функціонування підприємства» [1].

Водночас важливо враховувати такі важливі аспекти трансформаційної діяльності підприємства, як навколишнє середовище, інфляція, фіскальне середовище та ринкові умови, перспективи розширення, вдосконалення, обґрунтування матеріальних ресурсів, базові та функціональні стратегії, джерела проектних і функціональні стратегій.

Слід зазначити, що основними цілями трансформацій є: визначення цілей трансформацій та розробка трансформаційної стратегії; оптимізація джерел фінансування та пошук співпраці з інвесторами; підготовка фінансових звітів про виплату інвестицій; можливість перерозподілу інвестиційних коштів у зв'язку зі змінами в зовнішньому та внутрішньому середовищі.

Отже, для успішного функціонування підприємства в умовах трансформацій першочерговим є перегляд ставлення до постійності змін як в просторі, так і в часі. Це виступає головною умовою майбутніх якісних перетворень.

Список літератури

1. Ареф'єва О.В. Мягих І.М., Ареф'єв С.О. Теоретичне підґрунтя формування адаптивного управління змінами потенціалу підприємства. Електронне наукове фахове видання: Адаптивне управління: теорія і практика. Серія: Економіка. 2018. № 5 (10).
2. Прохорова, В., Чобіток, В., Курбель, Ю. Reengineering mechanisms in the business process management system of enterprises. Adaptive Management: Theory and Practice. Series Economics. 2020. 9 (18).
3. Kuzior, A., Arefiev, S., Poberezhna, Z. Informatization of innovative technologies for ensuring macroeconomic trends in the conditions of a circular economy. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity. 2023. 9 (1), 10-20.